

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Експлуатація, технічне обслуговування та ремонт двигунів внутрішнього згоряння, комбінованих та гібридних силових установок

Шифр та назва спеціальності

142 - Енергетичне машинобудування

Інститут

ІНІ Енергетики, електроніки та
електромеханіки

Освітня програма

Гібридні та електричні транспортні
енергетичні установки

Кафедра

Двигуни та гібридні енергетичні установки

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Профільна, вибіркова

Семестр

2

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Триньов Олександр Володимирович

Oleksandr.Trynov@khp.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри двигунів та
гібридних енергетичних установок НТУ "ХПІ"

Досвід роботи - 27 років.

Автор та співавтор понад 70 наукових та навчально-методичних праць,
зокрема монографії та навчального посібника. Провідний лектор з
дисциплін: " Експлуатація, сервіс та ремонт ДВЗ", "Основи надійності
двигунів, комбінованих та гібридних силових установок (теорія
вірогідності, математична статистика та надійність енергетичних
установок)", "Параметрична оптимізація в ДВЗ", "Технологія ремонту
ДВЗ", "Основи доводки конструкцій ДВЗ"

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс " Експлуатація, технічне обслуговування та ремонт двигунів внутрішнього згоряння,
комбінованих та гібридних силових установок" доповнює теоретичні знання та розвиває
практичні навички щодо впливу умов експлуатації, обслуговування, діагностики на моторесурс
двигуна. В ході навчання студенти також дізнаються, як окремі конструктивні та технологічні
особливості конструкції впливають на її надійність в умовах експлуатації, що в значній мірі
визначає конкурентоспроможність такої конструкції.

Мета та цілі дисципліни

Забезпечення майбутніх фахівців необхідними теоретичними знаннями з питань організації
технічного обслуговування двигунів внутрішнього згоряння, технологій проведення капітальних

ремонтів. Отримання практичних навичок при проведенні: обслуговуючих, діагностичних та ремонтних операцій.

Формат занять

Лекції, лабораторні роботи, консультації. Індивідуальне завдання - написання реферату з проблематики дисципліни. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

СК 01. Здатність застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки в сфері енергетичного машинобудування.

СК 03. Здатність аналізувати та комплексно інтегрувати сучасні знання з природничих, інженерних, суспільно-економічних та інших наук для розв'язання складних задач і проблем, пов'язаних з проектуванням та експлуатацією енергетичного і теплотехнологічного обладнання.

СК 06. Здатність проектувати та експлуатувати енергетичне і теплотехнологічне обладнання.

СК 10 Здатність опановувати та використовувати знання сучасних технологій, методів при дослідженні, проектуванні, модернізації та експлуатації енергетичного обладнання та аналізувати отримані результати.

Результати навчання

РН 1. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, а також критичне осмислення сучасних проблем у галузі енергетичного машинобудування для розв'язування складних задач професійної діяльності.

РН 3. Формулювати і розв'язувати складні інженерні, виробничі та/або дослідницькі задачі під час проектування, виготовлення і експлуатації енергетичного обладнання та створення конкурентоспроможних розробок, втілення результатів у інноваційних проектах.

РН 15. Використовувати та аналізувати методи оптимізації для розв'язання складних інженерних задач в галузі енергетичного машинобудування.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 годин (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., лабораторні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Конструкції двигунів внутрішнього згоряння", "Технологія виготовлення ДВЗ", "Теорія ДВЗ", "Установки з ДВЗ"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. Лабораторні заняття, проводяться на моторних стендах кафедри. Навчальні та методичні матеріали доступні студентам на сайті кафедри

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Зміни в технічному стані ДВЗ при експлуатації.

Складові технічної експлуатації. Зміни в технічному стані ДВЗ в експлуатації, зношення та забруднення деталей.

Тема 2. Основні види і причини порушень в роботі ДВЗ.

Падіння потужності двигуна, збільшення вмісту токсичних речовин у відпрацьованих газах.

Тема 3. Діагностика технічного стану ДВЗ в експлуатації.

Основні методи діагностики механічної частини автотранспортних ДВЗ

Тема 4. Визначення параметрів ДВЗ за допомогою приладів візуального контролю (ПВК).

Побудова та принцип дії ПВК різних типів. Сучасні засоби контролю і оптимізації експлуатаційних параметрів ДВЗ з використанням мікропроцесорної техніки.

Тема 5. Раціональне використання автотранспортних ДВЗ.

Аналіз умов експлуатації. Методи раціонального використання.

Тема 6. Технічне обслуговування автотракторних ДВЗ.

Система технічного обслуговування (ТО) автотракторних ДВЗ .

Тема 7. Технічне обслуговування тепловозних ДВЗ.

Умови експлуатації, режими експлуатації, методи раціонального використання тепловозних ДВЗ.

Тема 8. Особливості технічного обслуговування суднових ДВЗ.

Умови експлуатації суднових ДВЗ, об'єми, періодичність проведення обслуговуючих операцій.

Тема 9. Відновлення працездатності ДВЗ шляхом проведення ремонтів.

Поняття про ремонти, зміст поточних і капітальних ремонтів, критерії граничного стану ДВЗ.

Тема 10. Підготовка двигуна до капітального ремонту.

Розбирання ДВЗ на вузли і деталі, очищення деталей від основних видів забруднень.

Тема 11. Дефектація деталей при капітальному ремонті.

Методи контролю технічного стану деталей, методи виявлення прихованих дефектів.

Тема 12. Методи відновлення деталей ДВЗ при капітальному ремонті.

Відновлення граничного зношення поверхонь. Особливості відновлення деталей з чавуну та з алюмінієвих сплавів.

Тема 13. Технологія капітального ремонту автотракторних ДВЗ.

Типовий технологічний процес ремонту. Основні дефекти деталей та способи їх усунення.

Тема 14. Особливості капітального ремонту тепловозних ДВЗ.

Зміст капітального ремонту тепловозних дизелів.

Тема 15. Особливості капітального ремонту судових ДВЗ.

Зміст капітального ремонту судових дизелів

Теми практичних занять

Практичні заняття в рамках дисципліни не передбаченні

Теми лабораторних робіт

Робота 1. Оцінка впливу забруднення повітряного фільтру впускної системи на показники дизеля.

В моторному експерименті моделюється забруднення повітряного фільтру, оцінюється вплив забруднення на економічні та екологічні показники дизеля на різних експлуатаційних режимах.

Робота 2. Перевірка та регулювання форсунок автотракторних ДВЗ.

Вивчення методики та отримання практичних навичок при випробуванні та регулюванні форсунок.

Робота 3. Перевірка та регулювання багатосекційних паливних насосів високого тиску.

Вивчення методики та отримання практичних навичок при випробуваннях та регулюваннях багатосекційних паливних насосів високого тиску дизеля.

Робота 4. Регулювання дизеля.

Отримання практичних навичок при регулюваннях газорозподільного механізму, визначення кута випередження впорскування палива дизеля.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання - написання реферату за проблематикою курсу. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (статті, навчальні посібники) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Методичні вказівки до лабораторних робіт за курсом "Особливості експлуатації і ремонту сучасних ДВЗ" / уклад.: О.В. Триньов, Д.Г. Сівах, В.А. Какуш, С.В. Обозний, - Харків: вид-во " Підручник НТУ "ХПІ", 2014. - 32с.
2. Лучненко О.А. Технічне обслуговування і ремонт автомобілів, К., "Знання", 2004. - 220с.
3. Канарчук В.Є. Надійність машин. -Київ: «Либідь», 2003. - 240с.

Додаткова література

1. Теорія експлуатаційних властивостей автомобіля. -Київ: Арітей, 2006. - 150с.
2. <http://web.kpi.kharkov.ua/diesel> - сайт кафедри двигунів та гібридних енергетичних установок НТУ "ХПІ"

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів у вигляді заліку (40%) та поточного оцінювання (60%).

Іспит: письмове завдання (2 запитання з теорії + питання по лабораторним роботам) та усна відповідь.

Поточне оцінювання: письмове виконання модульних контрольних робіт та оцінка за реферат (по 20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

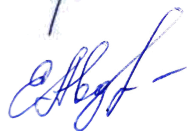
Силабус погоджено

28.08.2023

Завідувач кафедри
Сергій КРАВЧЕНКО

28.08.2023

Гарант ОП
Олена АВДЕЄВА